Muistio ympäristövaliokunnalle 7.3.2018
Valtioneuvoston U-kirjelmä
U 8/2018 vp

Ympäristöministeriö
Erityisasiantuntija Sirje Stén

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI ALUKSILTA PERÄISIN OLEVAN JÄTTEEN TOIMITTAMISEEN TARKOITETUISTA SATAMASSA OLEVISTA VASTAANOTTOLAITTEISTA SEKÄ DIREKTIIVIN 2000/59/EY KUMOAMISESTA JA DIREKTIIVIEN 2009/16/EY JA 2010/65/EU MUUTTAMISESTA (ALUSJÄTEDIREKTIIVI)

Direktiiviehdotuksen tavoite

Ehdotetulla direktiivillä pyritään vähentämään jätteen päästämistä mereen. Tämä parantaisi meriympäristön suojelun tasoa. Komission mukaan ehdotuksella pyritään myös edistämään satamien vastaanottolaitteiden saatavuutta ja jätteiden toimittamista satamaan sekä päivittämään sääntelyä, jotta satamien meriliikennetoiminnot tehostuisivat.

Direktiiviehdotuksen sisältöä liittyen jätehuollon järjestämiseen ja ympäristönsuojelullisiin näkökohtiin

Direktiivissä ehdotetaan ”ei erityismaksua” -järjestelmää (”no special fee” -järjestelmä) kiinteiden jätteiden osalta. Ehdotettu maksujärjestelmä ei aiheuttaisi Suomessa lainkaan muutoksia, koska Suomessa sovelletaan jo ”ei erityismaksua” -järjestelmää.

Aluksilta peräisin olevan jätteen toimittamisvelvoitteen soveltamisala on linjattu kaiken jätteen osalta MARPOL-yleissopimuksen päästömääräysten mukaiseksi. Niissä tapauksissa, kun MARPOL-yleissopimuksessa kielletään jätteen päästäminen mereen, direktiivissä edellytetään tällaisen jätteen toimittamista satamassa oleviin vastaanottolaitteisiin.

Ehdotetussa direktiivissä säädettäisiin alusten jätteen satamaan jätön vapautusperusteiden yhdenmukaistamisesta. Direktiiviehdotuksella pyritään selkeyttämään vapautusten myöntämisen ehtoja ja siihen liittyviä keskeisiä käsitteitä. Ehdotetulla direktiivillä otettaisiin myös käyttöön vakiomuotoinen vapautustodistus.

Direktiiviehdotuksen keskeiset vaikutukset ympäristönsuojelun näkökulmasta

Direktiiviehdotus ovat ympäristönsuojelun näkökulmasta kannatettava. Ympäristöministeriö tukee u-kirjelmässä esitettyä valtioneuvoston kantaa. Direktiiviehdotuksella tarkennetaan aiemman direktiivin ongelmakohtia, kuten maksu- ja vapautusjärjestelmää. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan molemmat uudistukset parantaisivat ympäristönsuojelun ja satamien jätehuollon tasoa Euroopan tasolla. Suomen satamissa direktiivi ei aiheuttaisi merkittäviä muutoksia.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan ristiriita MARPOL-yleissopimuksen mukaisen (aluksilla tapahtuva jätteiden lajittelu) ja EU:n jäteluokituksen (satamassa vastaanotettavien jätteiden luokitus) on kohtuullisen vähäinen, eikä sen pitäisi vaikuttaa jätehuollon järjestämiseen. On kuitenkin hyvä, että asiaan kiinnitetään huomiota ja luokituksia pyrittäisiin jatkossa edelleen yhtenäistämään.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei direktiivin uudistus aiheuta Suomessa merkittävää lisätyötä satamien järjestämässä alusjätehuollossa ja direktiivin vaikutukset Suomessa ovat kohtuullisen vähäiset. Direktiivi kuitenkin parantaisi Euroopan tasolla alusten sekä satamien jätehuollon järjestämistä sekä valvontaa.